

Suvun tutkimustilanteesta

• Ari Kankkunen, Varkaus

Aluksi voin mieliihyvin todeta, että sukuseuran toiminta on edelleen pysynyt aktiivisena, aktiivisuus on jopa lisääntynyt kaikilla sektoreilla. Tämä mahdollistaa täysipainoisen työskentelyn tutkimusrintamallakin. Uusia sukutauluja (Sukukirja II) on kertynyt jo 660 kpl ja lisää kertyy koko ajan. Nimenkantajia on tällä hetkellä 3743 henkilöä, lisäksi 16 henkilöä Nyysinen-nimisiä. Kuten aikaisemmin on todettu, Nyysiset ovat Suonenjoen Lieteenmäen suutarimestari Aatami Nyysösen jälkeläisiä (Sukukirja I, Taulu 1082).

DNA-tutkimuskin on kehittynyt. Jatkotutkimus on toteutettu ottamalla viisi lisänäytettä eri kantaisän sukuhaaroista, tästä suurkiitos näytteiden antajille! Tutkimus varmisti sen, että yhteydet niin Evijärven (Kupilat) kuin Virtasalmenkin Nyysösiin ovat varmistuneet. Kuitenkin puhutaan kirkonkirjojen takaisesta ajasta, joten kirjallista aineistoa ei ole käytettävissä. Näyttää myös siltä, että yhteydet Ähtärin Nyysösiin on nykyisen tutkimuksen valossa vielä epävarmaa, asia vaatisi lisänäytteiden ottoa molempien sukuhaarojen edustajista. Lisäksi yhden kantaisän jälkeläisen kohdalla sukupolviin ketju vaatii lisätutkimuksia, vaikka kyseessä on luultavasti ns. mutaatio, joka on muutos organismin geneettisessä materiaalisissa. DNA-tutkimuksen avulla varmistui myös erälle henkilölle sukuyhteys Nyysösiin. Lisäksi on syntynyt vuorovaikutusta muiden sukujen DNA-tutkimusten kanssa.

Asiantuntijoina DNA-asioissa ovat toimineet Paavo Nyysösen Vantaalta (näytteiden tilaus), Erkki Juuti Lappajärveltä (tulosten analysointi) ja viimeksi asiantuntijakommentteja on saatu Lauri Kos-

kiselta Suomi DNA-projektista (<http://fidna.info/wp/>).

Perunkirjatutkimusta on tehty Joensuun maakunta-arkistossa Jari Markkasen toimesta, perukirjoja on kertynyt n. 100 suvun jäseneltä. Lisäksi Jari on toimeksiannosta etsinyt Karjala-tietokannasta (<http://www.karjalatk.fi/katiha>) kaikki Nyysöset. Työn tuloksena on saatu runsaasti uutta tutkimustietoa. Jari Markkanen ja Reijo Luostarinen Varkauden Seudun Sukututkijoista etsivät myös kosketuspintoja sukuumme Arkistolaitoksen laajasta tietokannasta (www.arkisto.fi).

Kantatilojen isojaon aikaiset asiakirjat on suomennettu Erkki J. Hämäläisen toimesta ja tilojen kartatkin on hommattu Kartta-arkistosta (Jyväskylä) Paavo Nyysösen toimesta. Erkki J. Hämäläisen vuonna 2009 toimeksiannosta tekemät tutkimukset:

- Ähtärin Nyysöset vuosina 1621–1762 (viisi polvea). Erkki Laurinpoika Nyysösen mahdollinen sukujohto heidän kanssaan.
- Tilojen nimet, haltijat ja pinta-alat ennen isojakoa (vuosina 1796–99) ja sen jälkeen Kähkölä 1:ssä (vanhaa numeroa).
- Tilojen nimet, haltijat ja pinta-alat ennen isojakoa vuonna 1793 ja sen jälkeen Pieksämäen (Suonenjoen) Hulkkola 1:ssä (vanhaa numeroa).
- Tilojen nimet, haltijat ja pinta-alat ennen isojakoa vuonna 1836 ja sen jälkeen Joroisten Savuniemi 5–7:ssä.
- Tilojen nimet, haltijat ja pinta-alat ennen isojakoa vuosina 1799–1800 ja sen jälkeen Pieksämäen (Virtasalmen) Längelmäki 8:ssä (vanhaa numeroa).

Rautalammin Nyysösten tutkimus tiivistyy. Paavo Nyysösen ja Hilkka Heimonen ovat

tehneet perustutkimukset, joista on hyvä jatkaa. Löytyypä Rautalammin Nyysösten jälkeläisiä myös USA:sta ja heihin on otettu yhteyttä. Lisäksi yhteyttä on otettu erääseen Australiaan muuttaneeseen Jäppilän sukuhaaran edustajaan.

Kari Pekka Nyysösen ja puheenjohtajamme Heikki Nyysösen ovat ahkerasti etsineet Nyysösiä Historiallisen sanomalehtikirjaston tietokannasta (<http://digi.lib.helsinki.fi/sanomalehti>). Haaviin on tarttunut elävää elämää sukumme jäsenistä menneiltä ajoilta.

Edesmenneeltä pieksämäkeläiseltä sukututkijalta Olavi Suhoselta haltuun saamani aineiston käsittely jatkuu. Tutkitun aineiston olen arkistoinut suvun luvalla Pieksämäen Kotiseutuarkistoon.

Tutkimusaukkoja paikataan jatkuvasti 1900-luvun osalta seurakuntakyselyjen avulla ja näin syntyy myös lisää tutkimuslinjoja.

Lopuksi mainittakoon, että sukukirjan toimikunta (Marianne Sartomaa, Kari Nyysönen, Ari Kankkunen) on aloittanut myötätuulessa työskentelynsä, yhteinen linja löytyi luontevasti. Aineistoa on kertynyt niin paljon, että rajaus tulee olemaan vaikeaa. Tehdäänkö yksi mammuttikirja vai useampia julkaisuja eri aiheista?

Vielä yhteistyökumppanistamme Varkauden Seudun Sukututkijat Ry:stä: Tuomio-kirjahankkeen tiimoilta on tehty sopimus SSHY:n (Suomen Sukuhistoriallinen yhdistys) kanssa -> nimihakemisto sijoitetaan SSHY:n palvelimelle avoimelle puolelle ja kuvat (tuomiokirjat) sijoitetaan jäsenpuolelle. Nimihakemistosta linkitys kuviin, joihin pääsee yhdistyksen jäsentunnuksella. <http://www.sukuhistoria.fi/sshy> •

Ajankohtaista

10-vuotis
sukujuhla
lähestyy!
Lue lisää
seuraavalta
aukeamalta.

• VALOKUVAKILPAILU on päättynyt ja kameran voitti arvonnassa **Maija Tolvanen** Kirkkonummelta. *Onnittelut!*

• Seuraava hallituksen kokous 24.4. Savonlinnassa.

Nyyssös-tuotteet

ISÄNNÄN-
VIIRI 95,-

NYYSÖSTEN
SUKU I kirja 75,-
jäsenille 70,-

Tilaukset:
Esko Nyysönen,
puh. 0400 237 671

SOLMIOPIDIKE 10,-
STANDAARI 25,-
PIKEEPAITA 15,-
LIPPIS 8,-

Tilaukset:
Lempi Markkanen,
puh. 040 731 2833

Puheenjohtajan palsta

• Heikki Nyyssönen, Oulu

Hyvät sukuseuran jäsenet!

Onko Mikkeliin mänijöitä? Juna lähti justinsa. Näin Matti Jurva Savonmuuan Hilimassa. Entä onko Savonlinnaan mänijöitä, heinäkuun 3. päivänä vuonna 2010? Siihen junaan vielä ehtii. Tervetuloa, Hilimat ja kaikki muutkin! Lehtiniemessä tavataan.

Runsaslumista talvea seuraa yleensä vähäluminen kesä. Nyt lunta on kiusaksi asti. Tuossa ikkunan edessäkin katolta pudotettua lunta on niin, että tuskin ulos näkee.

En tiedä, olemmeko me suomalaiset sukurakkaampia kuin muut mualiman ihmiset. Ainakin olemme sukuseura-rakaita. Siitä voi päätellä, että suku on voimavara. Ensimmäiset sukuseurat perustettiin 1920-luvulla ja sukokouksia on pidetty jo 1800-luvulla. Alkuaikoina sukuseurat olivat aateiston ja sivistyneistön harrastus ja toiminta kovin Helsinki-keskeistä. Nyt sukuseura on Äkäslompolassakin.

Oma suku kiinnostaa. Eikä vain eläkeikäisiä. Niitäkin on, jotka ovat kiinnostuneet suvustaan jo 15-vuotiaina. Esimerkiksi filosofian tohtori Sanna Kaisa Spoof. Spoof on tutkinut sukuseuroja kulttuuri-ilmiönä. Kulttuuri-ilmiöstä voidaanankin hyvällä syyllä puhua maassa, jossa on lähes 1000 sukuseuraa tai -yhdistystä. Niistä kokonaista 600 on rekisteröityneitä. Suomessa sukuseurat rekisteröityvät hanakasti. Sekin on kulttuuripiirre.

Ensi suvena Nyyssösten sukuseura ry:llä tulee 10 vuotta täyteen. Vuosikymmeneen mahtuu mm. 1 palkintosija Sukuseurojen Keskusliiton vuoden 2007 Aktiivisin sukuseura kilpailussa. Ja paljon muuta. Sukukirja on ilmestynyt ja jatkoa seuraa. Jäsenmäärä on kivunnut reilusti yli kahdensadan. Entisen puheenjohtajamme Paavo Nyyssösen (Vantaa) ansiosta sponsoreitakin on tänä vuonna ennätysmäärä. Kiitokset kaikille jäsenillemme ja kaikille toimintaamme tukeneille!

Se, mitä on takana, on tärkeää, mutta tärkeintä on kuitenkin se, mitä on edessä. Tulevaisuutta on tunnetusti paha ennustaa. Sanna Kaisa Spoofin tutkimusten mukaan 10 vuotta on sukuseuralle kohtalonluku – sen jälkeen on vaikea löytää uutta.

Mutta vaikeudet on luotu voitettaviksi. Muiden sukuseurojen kanssa on jo voitollisesti kilpailtu. Nyt meidän on aika kilpailla itsemme kanssa – tehdä asioita entistä paremmin. Ja tekemistä riittää! Mitään ei ole viety vielä loppuun asti. Tässä listaa. Suvun juurissa piisaa kaivelemista. Nyyssöset eivät ole kaikki kirjoissa ja kansissa. Moni arvokas perinnetieto odottaa vielä tallentamista. Sukutapaamisiakin ja mukavaa yhdessäoloa voisi olla enemmän. Nuoret olisi hyvä saada mukaan. Lista on pitkä, ja elämä lyhyt.

Asiat eivät tietenkään etene omalla painollaan. Tarvitaan niin tekijöitä kuin näkijöitäkin. Tarvitaan hyviä ideoita. Ja se tahtotila, josta niin paljon puhutaan.

Kolmas heinäkuuta 2010 on Nyyssösten sukuseuran jäljellä olevan elämän ensimmäinen päivä. Polkaistaan se vauhtiin kunnolla ja isolla joukolla!

Nyt on mentävä lumitöihin! •

Sukujuhla 3.7.2010

OHJELMA

8.30–	Ilmoittautuminen ja KAHVIT	
10.00	Tervetulosanat	Aki Nyyssönen
	Juhlan avaus	Heikki Nyyssönen
	Savonlinnan taidelukion kansanmusiikkiryhtye "Takamus"	
	– Savolaisten laulu	
	Seuran 10-v historia	Heikki Nyyssönen
	Tutkimustilanne	Ari Kankkunen
12.00	LOUNAS	
13.00	Trubaduuri	Matti Muhonen
	Hannolanpellon asutushistoria	Vesa Luukkonen
	SSK:n tervehdys ja palkitsemiset	Esko Nyyssönen
14.00	JUHLAKAHVIT	
15.00	Vuosikokous	
17.00	Risteily S/S Savonlinna -laivalla	
19.00	Juhla loppuu	

Nyyssösten sukuseura ry

Osallistumismaksu 10 €/aikuinen, alle 12-vuotiaat ilmaiseksi.

Hintaan sisältyy ruokailut ja risteily.

Sään salliessa ilmoittautuminen ja kahvit ulkona, jossa musiikkia esittää kansanmusiikkiryhmä "Takamus" Savonlinnan taidelukion. Ohjelman väliajoilla Nyyssös-tuotteiden ja kirjan myyntiä sekä mukavaa yhdessäoloa. Esillä valokuvia, sukutauluja, karttoja, kirjoja ym. Risteilyllä tarjotaan iltapala, joka sisältyy osallistumismaksuun, mutta alkoholijuomat pitää maksaa itse. Oopperalippuja on vielä saatavissa Toscan ja Carmenin ensi-iltoihin. Lippuja voi tiedustella 30.4.2010 saakka numerosta 015-476750 tai sähköpostiosoitteesta info@operafestival.fi.

Trubaduuri,
näyttelijä,
kuplettimeistari
Matti Muhonen

Sukuseura toivottaa tervetulleeksi sukujuhlaan Savonlinnaan ja tarjoaa kahvit + maanmainiot Sirkka Makkosen lörtsy hänen torikahviossaan Kauppatorilla!
Etukuponki sivulla 7, josta voit leikata sen talteen.

10-v SUKUJUHLA 3.7.2010 Savonlinnassa

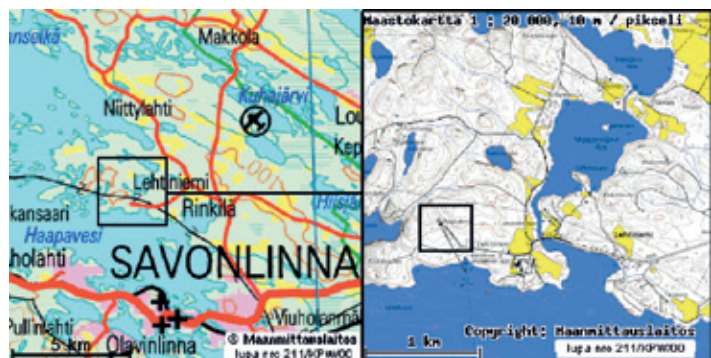
Nyyssösten Sukuseuran sukujuhla ja -kokous järjestetään lauantaina 3.7.2010 Savonlinnan Lehtiniemessä, joka sijaitsee Haapaveden rannalla noin 16 km Savonlinnasta. Lehtiniemi on varattu kokonaan seuran käyttöön perjantaina sunnuntaihin, ja majoitustilaa on 72 hengelle. Sukujuhla on samalla seuran 10-vuotisjuhla, jossa esitellään muun muassa seuran historiaa, sukuun liittyvää tutkimusta uusimpien tulosten valossa sekä kantapaikan, Hannolanpellon, asutuksen historiaa. Musiikista vastaa kansanmusiikkiyhtye ”Takamus” ja illan päätteeksi on vielä juhlaristeily suvisella Saimaalla S/S Savonlinna -laivalla. Laivaan mahtuu 99 henkilöä, ja ennakoilmoittautuminen varmistaa paikan laivaan, mutta sukujuhlaan saa tulla myös ilman ennakoilmoittautumistakin. Paikan päällä perittävä osallistumismaksu on aikuisilta 10 €, alle 12-vuotiaat ilmaiseksi. Majoitus maksaa erikseen 25 €/hlö/yö. Kaikki maksut KÄTEISELLÄ! Sunnuntaina 4.7. ei ole virallista ohjelmaa, mutta oma-aloitteisesti voi tutustua mm. lähellä sijaitseviin Rauhalinnaan ja Putkinotkoon tai käydä Punkaharjulla Taidekeskus Retretissä Helene Schjerfbeckin näyttelyssä ja Luston metsämuseossa.

Tervetuloa Nyyssösten sukuseura ry:n sukujuhlaan!

LEHTINIEMI:

Rauhalinnantie 20, 57310 Savonlinna www.rauhalinna.fi
Ajo-ohje: Valtatie nro 14 > Enonkoskentie (nro 471) > Juvolantie (nro 468) > Lehtiniementie > Rauhalinnantie.

Majoitus

Pappi, Lukkari

Talonpoika, Kuppari

Majoitustilaa on varattu 72 hengelle Lehtiniemessä. Mahdollisuus on majoittua pe-la ja/tai la-su välisiksi öiksi. Lehtiniemessä on 4 rivitaloa (Pappi, Lukkari, Talonpoika ja Kuppari), joissa 9 huoneistoa, joista jokaisessa on neljä 2-hengen makuuhuonetta ja yhteinen olohuone/keittiö ja wc/suihku. Keittiössä on liesi, jääkaappi, mikroaaltouuni ja vedenkeitin. Ruoanlaittoastioita ei ole, mutta niitä voi tilata varauksen yhteydessä Eskolta tai tuoda itse. Kertakäyttöastioita on. Vuodevaatteet ja pyyhkeet on. Lisävuodepaikoiksi tarvittaessa patjoja lattialle.

Yöpyminen maksaa **25 €/hlö/yö**. Alle 12-vuotiaat veloituksetta vanhempien kanssa samassa huoneessa. Jos haluaa makuuhuoneen yksin, hinta on **35 €/huone/yö**. Huoneiden hintaan ei sisälly aamiaista. Huoneet maksetaan **käteisellä** paikan päällä. Majoittuminen perjantaina klo 14 alkaen, lauantaina klo 12 alkaen ja huoneiden luovutus sunnuntaina klo 12.

Ruokailu

Lauantai 3.7. (sisältyy osallistumismaksuun)

- aamupala: kahvi/tee, karjalanpiirakka/munavoi/kurkkua
- lounas: salaattia, lihakeitto tai kasviskeitto, marjakiisseli
- juhlahahvit: kahvi/tee ja mansikkakakku
- risteilyllä tarjotaan iltapala

Ei erillistä aamiaista yöpyjille – ota **omat eväät** mukaan!

Sunnuntai 4.7.

- aamiaisen yöpyjille 9 €

HUOM! Lehtiniemessä ei ole kahvilaa/ravintolaa, joten esim. iltapalaksi varattava **omat eväät!**

ILMOITTAUTUMINEN risteilylle / majoituksen varaus:

Esko Nyyssönen
puh. 0400 237 671 tai
esko.nyyssonen@nyyssonen.info
24.6.2010 mennessä

SUKUSEUROJEN KESKUSLIITTO

Keskusliittoterveisiä

• Esko Nyyssönen, Iittala

Sukuseurojen Keskusliitto ry juhlisti viime vuonna toimintansa 30-vuotistaivalta. Liitto perustettiin keväällä 1979 Sukuyhteisöjen Tuki -nimellä, mikä vuonna 1991 muutettiin nykyiseksi – Sukuseurojen Keskusliitto SSK ry:ksi. Muutos ilmensi paremmin 1990-luvun toimintatapojen muutosta ja keskusliiton lisääntyneitä palvelumahdollisuuksia.

Keskusliiton kunniakas tavoite on saada kaikki suomalaiset sukuseurat toimimaan arvokkaissa tehtäväkenttissään toisilleen tutuiksi tulemaan, mitä yhteistyötä eri sukuseurojen kesken SSK on kolmen vuosikymmenen ajan tehnyt ja tekee sitä vastaisuudessa – sukuseurojen ja -yhteisöjen valtakunnallisena keskusjärjestönä sekä jäsentensä palvelijana. Suomessa olevista n. 600 sukuseurasta on nykyisellään liittynyt SSK:n jäsen seuraksi n. 100.

Sukuseurojen Keskusliitto tuottaa sukuseurojen ja harrastajien käyttöön kirjallista materiaalia, kuten alan oppi- ja käsikirjoja. Viimeisin, vuonna 2009 ilmestynyt kirja on nimeltään "HYVÄSSÄ SEURASSA Yhdistystoiminnan pikkujähti". Liitto julkaisee myös kuusi kertaa vuodessa ilmestyvää SUKUVIESTI-lehteä, joka on sukuseurojen, sukututkimuksen, historian ja kulttuurin aikakauslehti.

Tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio tarkisti ja vahvisti 11.6.2008 "Sukututkimustoimialan käytännösäännöt", mitkä antavat varsin hyvät eväät hyvien henkilötietojen käsittelyyn sukututkimuksessa ja sukuyhteisöissä. Näiden käytännösääntöjen laatimisessa SSK oli vahvasti vaikuttamassa yhteistyötahojen Suomen Sukututkimusseura (perustettu 1917), Karjalaisten Sukuyhteisöjen Liitto ry (1999) ja Suomen Sukuhistoriallinen yhdistys (2004) kanssa.

Vuoden 2010 alusta Sukuseurojen Keskusliiton tuoreena puheenjohtajana on aloittanut Juha Arikoski, Hoffrénien sukuseura ry, ja varapuheenjohtajana Kristiina Backberg, Backbergin sukuseura ry. Hallituksen muut jäsenet ovat Matias Eronen, Sukuseura Eronen ry, Veikko Leskelä, Madetojan sukuseura ry, Aki Leskinen, Sukuseura Leskiset ry, Esko Nyyssönen, Nyyssösten sukuseura ry, Esa Pulkkinen, Pulkisten sukuseura ry, Riitta Sirén, Toikander-Hohti sukuseura ry, Susanna Suomela, Virmailan Ruthollin sukuyhdistys ry, Marja Tarkka, Hirvosten sukuseura ry, ja Iiris Vuorenmaa, Nils Gustav Malmbergin sukuseura ry. Hallituksen sihteerinä toimii keskusliiton pääsihteeri Eine Kuusmin.

Sukuseurojen Keskusliiton puheenjohtajana pitkään ja ansiokkaasti toiminut Juha-Veikko Kurki luopui tehtävästä omasta pyynnöstään vuoden 2010 alusta lukien. Hän mm. loi liitolle sen 25-vuotisjuhlavuodeksi nykyisen palkitsemisjärjestelmän. Keskusliitto myönsi ja luovutti hänelle standardinsa numero 1 sekä kutsui hänet syyskokouksessa kunniajäsenekseen. Aikaisemmin on keskusliitto kutsunut kunniajäsenekseen myös pitkään ja ansiokkaasti puheenjohtajana toimineen Reijo Nummelan.

Nyyssösten sukuseura ry on ollut Sukuseurojen Keskusliiton jäsen seura lähes perustamisvuodestaan alkaen, liittynyt SSK:n jäsenyyteen 2001. Aktiivisena sukuseurana keskusliitto palkitsi Nyyssösten sukuseura ry:n aktiivisimman sukuseuran tunnustuksella vuonna 2008. Tällä kannustavalla ja velvoittavallakin kiitoksella sukuseuratoiminnassamme on hyvä jatkaa edeskin päin, toteamuksella – Yhdessä olemme vahvempia, kuten keskusliittomme teemaksi on kirjoitettu! •

Elämää maalaiskodissa ent. Herralan Nyyssölän viljelijäsuvun

• Tekla Itkonen,
Paukarlahti 18.11.1960

Jatkoa edell. tiedotteesta

Myös asevelvollisuuskutsunnoissa joutuivat nuoret miehet käymään kirkonkylässä. Kutsuntaan eli "sotasyyntiin" mentiin "koirannylkymielellä", kuten eräs vanha isäntä sanoi. Tiedettiin jouduttavan vieraan maan sotaväkeen, ja suomalainen talonpoikahan on aina uneksinut ja haaveillut itsenäisestä maasta sekä vapaudestaan. Siksi mieli oli musta syyniin mennessä. "Väkiuomia hankittiin ja juotiin kanssa", kuten pappa vakuuttaa. Tahallisesti aiheutettiin sitten kutsuntapaikalle epäjärjestystä ennakolta laaditun suunnitelman mukaan. Kutsunnan loputtua illalla alkoivat ns. "kylätappelut". Jokainen mies kyllä tiesi silloin paikkansa oman kylän miesten rinnalla. Vaikeassa asemassa olivat ne pojat, joilla oli mieltietty toisessa kylässä ja näin he joutuivat taisteluun tulevia lankojaan vastaan. Johtomiehinä tappelussa toimivat itse kunkin kylän voimakkaimmat pojat eli "ankkurimiehet".

Eräs hyvin iäkäs vanhus kertoi isoisänsä olleen vannomassa valaa "suuriruhtinaalle" (ei muista vuosilukua), ja illan pimetessä miehet menivät kunnantupaan ja Pyhän Venäjän Tsaarilta kuvassa viillettiin puukolla kurkku auki, samoin kuvaan kuuluvilta kaksoiskotkilta. Tsaarille piirrettiin hiilellä myös musta huivi päähän. Sitten miehet häipyivät yöhön. Asiaa tutkittiin, vaan teon tekijöitä ei saatu kiinni (varmaan vallesmanni oli suomenmielinen mies). Näin purkautui kansan katkeruus.

Sopu savolaisilla on aina ollut hyvin yksilöllinen asia. Toiset sopivat, toiset ei. Herrojen kanssa talonpojat riskeeräsivat vihaten heitä. Lienee tämä "herraviha" ollut vain hyvin voimakasta itsenäisyystahdon ilmausta. Halua olla oma herransa.

Mutta työmatkoilla esim. "kollikyydissä" vuorollaan ollessaan käyttäytyttiin hyvin. Kestikievarissa tavatessa toisen kylän miehiä keskusteltiin rauhallisesti

asioista, jotka olivat ajankohtaisia. Mutta annas olla jos jommallakummalla oli viinaa. Silloin kehuttiin ensin hevoset, talot, joiden torppareita oltiin sekä omat olemiset. Jos puhe "vankään" meni, tapella rusutettiin. Suomalainen pää kun kestää löylyä, vaan ei viinaa.

Eräs räsitus torppareilla oli maantien kunnossapito isäntätalon puolesta. Tämä työkin johti heitä "ulkomaailman" yhteyteen. Esim. Kuopio – Varkaus maantietä joutui hoitamaan kolmen pitäjän miehet. Hiekoituksen aikaan hiekkahaudoilla (montuilla) tavattiin. Silloin pohdittiin mm. torppareiden asemaa. Ehkä arvosteltiin olevia oloja ja isäntiä. Jos nyt joukkoon sattui kiero kaveri joka kertoi isännälle puheet, joutui tuo arvostellut torppari kärsimään puheistaan ylimääräisten "possakoiden ja taksvärkkien" muodossa. Kirjallista sopimusta kun ei ollut olemassa, missä oikeudet ja velvollisuudet olisivat olleet määritellyt. Torpparien elämä oli erittäin vaikeata ja soralaisista, siinä syy myöhemmin syntyneeseen katastrofiin – kansalaissotaan.

Rippikoulu oli myös eräs tapa joutua yhteyteen "ulkomaailman" kanssa. Vanhoina aikoina mentiin kouluun vanhempana kuin nyt. Partasuista uroita saattoi olla rippikoulussa. Kirkolla koulussa ollessa saattoi varsinkin syyspimeänä iltana syntyä roima tappel. Esimerkkinä mainitsen tässä v. 1900, kun Varkauden kauppa vielä kuului Leppävirran seurakuntaan, Varkauden pojat tulivat rippikouluun Leppävirralle. Edeltäpäin he olivat päättäneet laittaa paitaansa ns. "tennispaidan malliset kaulukset", jotka käännettiin takin kauluksen päälle. No Leppävirran pojat heitä "rättikauloiksi" nimitivät. Väliä kiristävät, ja eräänä iltana vanhalla hautausmaalla kirkon kupeella jännitys lauke si tappelun kautta. Vastapuolet tunsivat toisensa juuri noista paidankauluksista. Taistelun ollessa tuimimmillaan kuului kirkkoheran Henrik Rauramon (ent. Schoderus) ääni: "Poijaat, poijaat, nyt kortteeriin lukemaan ja haavoja

Entisaikana – muistolle omistettu

nuolemaan!” Nopeasti tappelijat hävisivätkin, mutta kaunaa kyllä kannettiin toisilleen koko kouluaika. Varkauden pojilta hävisivät kyllä tenniskaulukset. Olisihan saattanut joskus yksin liikkua ”ne maajussit täräyttää leukaan.” Näin kertoja Emil Heiskanen (synt. Varkaudessa 1880, huomaa korkea rippikouluikä, asuu nykyään Leppävirralla) kertoilee menneistä.

Nuoret ihmiset etsivät kyllä kosketusta toisiinsa monella eri tavoin, esim. kirkkomatkoilla. Vieraan kylän nuoriin tunnettiin avointa mielenkiintoa.

Kerran, ehkä vuonna 1895, eräs paukarlahtelainen neito otti kirkkomatkalta saattajakseen mustinmäkeläisen pojan. Veipä kotiinsakin kestiten siellä vierastaan. Tytär oli talon ainoa lapsi, ja tästä johtuen kotiväyn paikka kovin haluttu. Niinpä suosiosoitto vieraan kylän pojalle jurnutti oman kylän poikia. ”Etäkyläläiselle” päätettiin antaa selkään. Kylän pojat päättivät vahitia sulhon tulon talosta. ”Tultava sen on kun menikin”, sanoi pojat. Talo oli niemessä, ja kun pojat vartioivat kapeaa mannerkaistaletta mistä tie johti taloon, oli varma, että he tapaisivat sulhon, kun hän meni pois talosta. No, siitä seurasi kaikkien aikojen kuumien yhteenotto, mutta ilman aseita.

Eräs vanhaisäntä, joka silloin oli 14-vuotias eikä vielä osallistunut tappeluun – paitsi syrjästä katsojana – kertoo, että yhtenä myllynä meni rantatöyry, kun talon rengit sulhasta puolustaessaan otti yhteen kylän miesten kanssa. ”Vaun poti se sulhanenkin viikottain ja omaan kylään se tyttökin jäi”, jatkoi vanhus. Kirkas humoristinen loiste vanhuksen silmissä sekä olkapäiden kohottaminen ilmaisi minulle, että asia oli silloin ollut tärkeä.

Eikä tappelusta ijäti vihoiteltu. Jo seuraavissa tansseissa jossain nurkan takana tehtiin sovinto ja kipurahat maksettiin, jos tarvitsi, kärsimään joutuneelle. Suomalainen oikeustaju ja rehellisyys elivät silloin vielä voimakkaana ja rikkomattomana kansan mielessä.

Talkoomatkoja tehtiin kesän aikana ”ulkomaailmaan”, etupäässä sukulaisiin. Pitomatkoja tehtiin talvellaikin hevoskyydillä joko sukulaisiin tai tuttavien luo. Sukulaistalosta tuli joku sanantuoja ilmoittamaan talkoosta jo hyvissä ajoin ennen määräpäivää. Jos matka talkootaloon oli pitkä, lähdettiin matkalle jo edellisenä päivänä puolisen jälkeen. Järvimatkojen taa luonnollisesti soudettiin, maatapaaleet kuljetettiin jalan tai hevosien selässä ratsastaen. Mentiin siitä mistä oli lyhyin matka. Isäntäväen mukana sai lähteä talkoomatkalle palvelijoitakin sekä työmiehiä.

Tällainen talkoomatka tehtiin Herralan Nyyssölästä v. 1900 Pieksämäen puolelle vanhan emännän sukulaisiin. Kysymyksessä oli rukiinleikkuutalkoo. Hyvien eväiden kera matka aloitettiin jo torstaina puolilta päivin. Talkoot olivat kokopäiväiset, siis koko työpäivän kestävät, alkaen perjantaiamuna klo 5. Työ päättyi illalla klo 7 ja syönnin jälkeen tanssittiin. Näitä talkoovieraita kovin kestittiin, kuten sukulaisia ainakin. Miesväelle talkootalon isäntä tarjosi ”laffiipirongistaan” ryypyjä, emäntä puolestaan tarjosi naisväelle kahvia koko päivän – varsinkin sukulaisvieraille, joita kohdeltiin erikoisen hyvin. Lauantaiamuna talkoovieraille tarjottiin hyvää aamiaista ja heidät kyydittiin veneellä eräaseen niemeen, josta oli lyhyt matka jalkaisin takaisin Herralaan. Talkootalon emäntä antoi naisvieraille muistoksi kotikutoiset huiivit lahjaksi sekä miehille nenäliinat. Nämä matkat muodostuivat virkistykseksi yksitoikkoista salokylän elämää eläville ihmisille.

Markkinamatkoilla talvisin nähtiin myös maailmaa hiukan laajemmalti. Nähtiin elämä asutustaajamissa helpommaksi kuin kotona ja varsinkin nuoremmat ihmiset alkoivat suunnitella muuttoa kokonaan työhön ja asumaan liikepaikoille. Leppävirran monet nuoret miehet siirtyivät työhön Varkauden tehtaille sekä Sorsakosken puukko-

Kotiseutuni muistiinpanoja OSA 3

Elämää maalauskodissa entisaikana -kuvaus on julkaistu kolmessa osassa Tiedote-lehdissämme. Herralan Nyyssösistä löytyy lisää tietoja sukurijamme sivuilta.

Vieressä Herralan talon isännän Aadam Nyyssösen kuolinilmoitus, joka on julkaistu Otava-lehdessä 13.11.1909.

ja veitsitehtaalte. Hyvin suosittu ammatti oli myös laivamiehen virka rahtilaivoissa.

Vuosisadan vaihteessa lähti Leppävirralta nuoria ihmisiä siirtolaiseksi Ameriikkaan. Vuosina 1904, 1905 ja 1906 lienee siirtolaisuus ollut vilkkaimmillaan. Lähtijöistä, ihme kyllä, suurin osa oli maanviljelijäin lapsia, jotka joko henkilökohtaisista syistä tai seikkailunhalusta lähtivät matkalle rapakon taa. Syynä saattoi olla esim. perinnönsaossa sattunut erimielisyys tai ei haluttu mennä asevelvollisena sotaväkeen. Sortovuosina esim. 1899, 1900 moni mies näki tilanteen toivottomaksi ja lähti siirtolaiseksi mieluummin kuin eli sorrettuna omassa maassaan. Aviottoman lapsen elatusrahan tähden jotkut katosivat kotiseuduiltaan vieraille maille. Myös romantiikka lienee ollut syynä siirtolaisuuteen – esim. onneton toivoton rakkaus köyhän ja rikkaan välillä.

Yhteen aikaan vuosisadan vaihteessa ilmeni muuttoliikettä myös Pohjois-Norjan sahoille. Sinne voi siirtyä vähemmällä valuutalla kuin Ameriikkaan. Siellä ei liene kuitenkaan puuveitsellä kultaa vuoltu, niin kertovat siellä käyneet. Ennen Venäjän vallankumousta siirtyi paljon naisia, myös miehiä, Pietariin. Naiset olivat erittäin haluttuja kotiapulaisia venäläisissä perheissä. Suomalaiset naiset olivat hyvin siistejä ja tunnollisia työssään. Osa heistä

pääsi vallankumouksen myrskyjen edellä kotimaahan toisten hukkueissa jäljettämiin sodan vyöryssä yli Pietariin. Leppävirran kunnalliskodissa elää pari kolme naishenkilöä, jotka ovat päässeet pakenemaan vallankumouksen aikana Venäjältä.

On mielenkiintoista todeta, että me olemme usein tyytymättömiä kotimaassamme oleviin oloihin ja lähdemme etsimään onneamme ja taloudellista turvallisuutta vierailta mailta. Jos taas elämän vastoinkäymiset ja onnettomuudet meitä siellä rasittavat, alamme kaivata kotiseudullemme, jonka näemme silloin toisin silmin – niin eilispäivänä ja tänään, niin entisaikoina ja myös tänä kiihkeän elämänrytmin aikakautena. Entisajan ihmiset olivat kuitenkin tyytyväisempiä karuun ja työntäyteiseen elämäänsä kuin me aikamme teknillisistä hienouksista elämäämme helpotuksia saavat kiireen takaa-ajamat ihmiset.

*Maa loistaos kukkivin niityin
sinitaivas häikäisevä
kuva maastani sieluuni piirtyy
elonpäiviksi ilokseni.*

Jumalan johdattamana on kansamme noussut aikojen myrskyistä vapaaksi maaksi. Suo meille armosi, että vapautemme ansaitseisimme työllämme ja tahtoosi tyytyen. •

In Memoriam Olavi Suhonen 1923–2009

Kuolleita / Karjala 3.12.2009:

• *Niilo Suhonen, rovasti*

Sotaveteraani Olavi Suhonen syntyi Viipurissa 1.2.1923 ja kuoli hoitokodissa Kempeleessä pitkällisen sairauden uuvuttamana 27.10.2009. Kansa- ja ammattikoulun jälkeen hän opiskeli kultasepän oppilaana Viipurissa, kunnes YH lopetti alan opinnot. Olavi Suhonen osallistui Viipurin Suojeluskunnan poikaosastoon kuuluvana linnoitustöihin Antrean Noskuassa, josta palasi Viipuriin 15.12.1939 ja otettiin Viipurin Suojeluskunnan ”koulupoikakomppaniaan” toimien vartiointi- ja lähetin tehtävissä ilmapommitusten ja aavetykin räjähdysten keskellä 18.2.1940 asti, jolloin komppania vedettiin Viipurista marssimalla –40 asteen pakkasessa Lauritsalaan. Talvisodan kokemuksistaan hän kirjoitti muistelmateoksen Viipurin koulupojat talvisodassa (Karisto 1992).

Kotiuttaminen siviiliin vei perheen uudelle kotipaikkakunnalle Turkuun, jossa alkoi ura Postin palveluksessa kirjeenkantajana. Jatkosodan alussa hän pyrki vapaaehtoisena asepalvelukseen ja palveli viestimiehenä Syvärin rintamalla ja osallistui kersanttina Viipurin puolustustais- teluihin 19.–20.6.1944. Raskas Patteristo 40:n tulenjohtueen viestialipuseerina Kangasrannan kaupunginosassa. Viimeisten joukossa hän pääsi taistellen vetäytymään läpi kaupungin ja yli Linnansillan ennen sen räjäyttämistä.

Sodan päätyttyä hän jatkoi työuraa Postin palveluksessa Turussa, suoritti iltakouluna keskikoulun ja postin kursseja toimien postivirkailijana Euran Kauttualla, Nousiaisissa, Raahessa, Nurmeksessa ja Postikonttorin päällikkönä Pieksämäellä, josta hän jäi eläkkeelle 1984.

Kuorolauluharrastus alkoi Viipurin Karjalan Laulun poikakuorossa ja jatkui sodan jälkeen Turun NMKY:n mieskuorossa Mauno Koiviston laulajatoverina ja sittemmin eri paikkakuntien kirkkokuoroissa. Tutustumisen rintamalla Pohjanmaan kórtti- miehiin johdatti hänet heränneen kansan pariin, josta sitten tuli hänen hengellinen kotinsa seuroineen ja Herättäjäjuhlatkoineen. Perheen ja työn ohella tärkeäksi harrastukseksi muodostui omien vanhempiensa sukujen (Suhoset ja Raatikaiset) vaiheiden tutkiminen ja sukuperinteen tal- lentaminen. Viipuri oli hänelle tavattoman rakas ja hän teki sinne lukemattomia matkoja heti, kun käynnit siellä tulivat mahdollisiksi. Olavia jäivät kaipaamaan neljä lasta perheineen, veli ja sisarusten lapset. Hänet siunasi haudan lepoon 21.11.2009 veljensä, Niilo Suhonen, rovasti. •

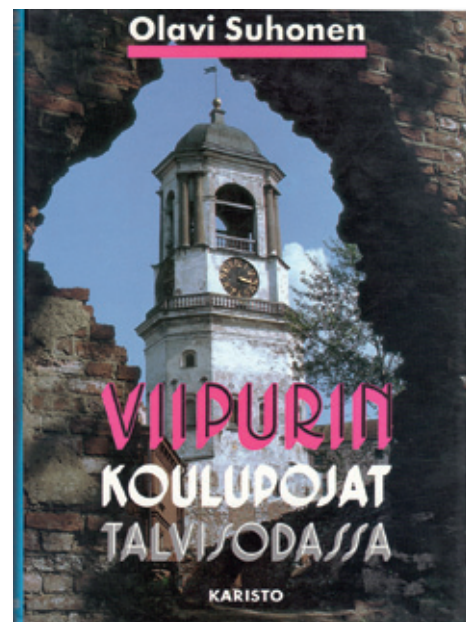
Olavi Suhonen kävi esittelemässä tutkimuksiaan Varkauden seudun sukututkijoille 3.10.1995. Kuvassa Olavi on syventyneenä asiakirjoihin Terhi Arpalahden seurassa.

• *Ari Kankkunen, Varkaus*

Tutustuin kunniajäsenemme Olavi Suho- seen 1990-luvun alkupuolella ja vierailin usein hänen luonaan. Hämmästelen edel- leen sitä aineiston määrää, mitä Olavi on sukututkimusrintamalla saanut aikaan – valtavasti tutkimustietoa savolaisista suvuista, lähinnä hänen esipolviensa kautta, jotka Suhosten osalta kulkeutu- vat Puumalan ja Juvan kautta Joroisten Savuniemelle, josta Nyyssösetkin ovat lähtöisin. Arvelipa Olavi, että Suhosten suvun kantaäitikin olisi Nyyssösiä.

Olavi oli tarkka, osaava ja erityisen ah- kera tutkija. Lukuisia olivat ne päivät, jot- ka hän vietti eri arkistoissa, usein vaimo lineskin mukanaan. Hänen tapansa ottaa alkuperäisistä asiakirjoista kopiot, jotka hän vielä selväkirjoitti ja osin suomensi, auttavat merkittävästi tämän päivän tut- kijoita.

Usein Olavin luota lähtiessäni muka- nani oli runsaasti sukututkimusaineistoa, aina myös hengen ravintoakin. Olavi ei siis piilotellut vakaumustaan, osaamis- taan eikä työnsä tuloksia, vaan jakoi au- liisti omaansa kiinnostuneille. Eikä aina saanut edes kiitosta vaivoistaan. Voidaan sanoa, että Olavin keräämä aineisto oli kulmakivenä selvittäessäni Nyyssösten varhaisvaiheita. Sukuseuramme kunniajä- senyys on enemmän kuin ansaittu, tulen

Olavi Suhonen kirjoitti talvisodan koke- muksistaan muistelmateoksen Viipurin koulupojat talvisodassa (Karisto 1992).

häntä aina lämpimästi muistamaan.

Olavilta saamaani aineistoa olen tal- lentanut suvun luvalla Pieksämäki-Seura ry:n ylläpitämään Pieksämäen kotiseutu- arkistoon. •

LAHJAIDEA!

ESIPOLVITAUULU

1 + 4 sukupolvea

- koko 40x30 cm
- painetaan 200 g paperille digipainokoneella
- ensimmäinen vedos
- seuraavat vedokset samasta aineistosta
- kehukset

39,-
3,-
20,-

marimedia

puh. 0400 488 696
namu@marimedia.fi • www.marimedia.fi

**seuran
INFO**

www.nyyssonen.info

Heikki Nyyssönen puheenjohtaja
heikki.nyyssonen@posti.talonetti.fi / puh. 08-5566 963
Taskilantie 29 A 3, 90580 Oulu

Heidi Markkanen jäsenasiat, tiedote
heidi.markkanen@nyyssonen.info

Ari Kankkunen tutkimusvastaava, sukutietojen tilaukset
ari.kankkunen@saunalahti.fi / puh. 040-8253 304
Kanervakuja 6 A 1, 78850 Varkaus

KAHVI + LÖRTSY ETUKUPONKI

Tällä lipukkeella 2 hengelle
kahvi + lörtsy (tai muu kahvileipä)
Sirkka Makkosen torikahviossa

Torikahvio Sirkka Makkonen
Savonlinnan kauppatori, puh. 0440 534256

Nyyssösten sukuseura ry
Edun arvo 4 €/hlö. Voimassa kesän 2010.

Leikkaa talteen

Seuratoiminnan tukijat

**KI Kalajoen
Teräs Oy**

RUMTEC

VERKONRAKENTAJA
WIRE
www.wirenet.fi

RUUKKI
more with metals

Kanerva Oy
Kaide ja kuljetus

Kaide- ja Aitatyö Oy

RÄJÄYTYSKONSULTIT OY

**SOTKAMON
PORAKAIVO**

KAITOS OY
www.kaitos.fi

ViaPipe

KIVIJINJA OY

GRANIITTIRAKENNUS
KALLIO OY
www.graniittirakennuskallio.fi

marimedia

**SUOMEN TEIDEN
HYVÄKSI**

RuBe®
Outdoor Activities

- LIIKENNESUUNNITTELU
- ALUESUUNNITTELU
- YMPÄRISTÖSUUNNITTELU
- TIE- JA KATUSUUNNITTELU
- HANKINTAPALVELUT

Plaana Oy

Hallituskatu 36 A | 90100 Oulu

Pasilanraitti 9 | 00240 Helsinki

puh. 0207 999 740 | fax. 0207 999 749 | www.plaana.fi

Seuratoiminnan tukijat

Rudus

Lemminkäinen

Paras tapa
rakentaa

Lemminkäinen Infra Oy
Päällystystoiminta
Salmisaarenaukio 2
00180 Helsinki
puh. 02071 5006
www.lemminkaineninfra.fi

FINNSEMENTTI

 **NISKA &
NYYSSÖNEN OY**

 PUUMERKKI

 **MELTEX OY
PLASTICS**

novaholm

DESTIA

 FORCIT

SEEPSULA

Lemminkäinen
Forssan Betoni Oy

onninen

Sampo Pankki

KELLO- KULTA JA OPTISEN ALAN ERIKOISLIIKE
NYYSSÖNEN
Sastamala, Onkiniemenk. 11, p. (03) 512 6100

**PEKKANISKA
NOSTAA**
Puh. 010 6622 000

S I S Ä - S A V O N
SÄHKÖ_{OY}

Herralantie 5A
77600 Suonenjoki
Puh. (017) 513 013 Fax (017) 513 012

SRV
RAKENTAVASTI ERILAINEN

 TENSICON OY

